

Uhlíková stopa: udržitelné výkaznictví finančního sektoru v ČR

Ladislava Volková*

Abstrakt:

Tento článek předkládá analýzu výkaznictví uhlíkové stopy českých bank a pojišťoven v letech 2019-2021. Výsledky analýzy vycházejí ze zjištění získaných metodou kvantitativní obsahové analýzy s návazným kvalitativním výzkumem formou interview se zástupci vybraných firem. Cílem práce bylo zdokumentovat stav výkaznictví udržitelného rozvoje (ESG) ve finančním sektoru pomocí evidence jejich deklarace k udržitelnosti, konkrétně formou publikování jejich přímých a nepřímých emisí skleníkových plynů a deklarace závazku k udržitelnému financování. Práce potvrdila předchozí zjištění, že velké firmy se zahraniční majetkovou účastí se tématu ESG věnují častěji než ryze lokální a malé firmy, ale pouze nejvýznamnější banky a pojišťovny ČR vykazují formou GHG Protokolu. Práce předložila i pohled českých finančních firem na udržitelné financování, kterému firmy ve své externí komunikaci věnují čím dál větší pozornost. Práce nicméně potvrzuje předchozí výzkumy, že přetrvává všeobecný problém s porovnatelností vykazovaných údajů a nejednotností metodik.

Klíčová slova: CSRD; SDG; uhlíková stopa; cíle udržitelného rozvoje.

JEL klasifikace: Q52, G20, M48.

1 Úvod

V návaznosti na cíle udržitelného rozvoje (SDG) deklarované OSN v roce 2015 se Evropská komise zavázala snížit emise skleníkových plynů (CO_2e) do roku 2030 alespoň o 55 % ve srovnání s rokem 1990. V roce 2021 se Česká republika s 8,5 t CO_2e na obyvatele stala druhým největším emitentem mezi zeměmi EU a 18. mezi OECD zeměmi (OECD, 2022). V posledních letech výše těchto emisí v ČR neklesá a téměř polovina emisí CO_2e pochází z uhlí, a to ze suroviny dovážené do celé EU především z Ruska (Twidale, 2022). V souvislosti se současnou složitou geopolitickou situací pak právě tato skutečnost ještě více přispívá a urychluje potřebu odklonu od závislosti na ruských zdrojích a podněcuje zvýšit úroveň lokálních obnovitelných zdrojů energie. EU vyzvala k realizaci "akčního plánu REPowerEU" a zdůraznila, že je třeba co nejdříve formalizovat cíle Fit55(RePowerEU, 2022). Ruku v ruce s touto strategií byla v listopadu 2022 schválena nová směrnice o sociálním reportingu podniků (CSRD). Nové *Evropské*

---

* Ladislava Volková; Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví, katedra manažerského účetnictví, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3; <xforl02@vse.cz>.

Článek je zpracován jako jeden z výstupů výzkumného projektu Fakulty financí a účetnictví na VŠE v Praze *Interakce a integrace strategického manažerského účetnictví a účetnictví udržitelného rozvoje*, který je registrován u Interní grantové agentury VŠE pod označením F1/46/2021.

standards pro vykazování udržitelnosti (ESRS) jsou pravidla v rámci publikované směrnice CSRD, jimiž se velké a středně velké společnosti budou muset v blízké budoucnosti řídit. CSRD rozšiřuje povinnost vykazovat ESG údaje ve větším detailu a na větší počet firem. Pro velké kótované firmy vstoupí tato povinnost již v roce 2025. V oblasti vykazování uhlíkové stopy bude ESRS vyžadovat zveřejnění hrubých přímých i nepřímých emisí skleníkových plynů v rozsahu GHG Protokolu Scope 1–3 v metrických tunách CO_{2e} (GHG Protocol, 2004), což zahrnuje širokou škálu emisí mimo přímou kontrolu společností. V oblasti rozsahu Scope 3 se u bank a pojišťoven jedná primárně o financované, investované a zajišťované projekty u klientů (CSRD, 2022). Nová evropská směrnice CSRD nahrazuje do této doby platnou směrnici o nefinančním reportingu (NFRD) 2014/95/EU (EU, 2022) (EU, 2022). V ČR byla tato směrnice platná od 1.1.2017 ve znění zákona 462/2016Sb paragraf 32f.

Ve společnosti se používá mnoho zaměnitelných termínů v oblasti udržitelného vývoje. V této práci se termíny jako CSR, SDG, ESG a udržitelné výkaznictví prolínají a není podstatné, jak se publikovaný výkaz společnosti jmenuje a jakou formou byl zveřejněn. Podobně i terminologie ohledně skleníkových plynů, CO_{2e} a uhlíková stopa v této práci splývají. Komplexita výpočtu těchto emisí z různorodé lidské činnosti přesahuje možnosti této práce, je předmětem vědeckých debat již mnoho let a jednotný přístup neexistuje (Shine aj., 2005; Gillingham, 2018). Existuje řada široce používaných různorodých metodik, které způsob vykazování emisí řeší jako např. Globální reportingová iniciativa (GRI), tak jak její historii popsali Petera a Wagner (2015). Široce využívanou metodikou jsou Cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje (SDG), které také doporučují formální strukturu výkazu v podobě Protokolu o skleníkových plynech GHG. Nakonec je nutno zmínit ještě standardizovanou normu ISO14001. Tato norma však přesné uvedení emisí CO_{2e} nevyžaduje a soustředí se spíše na vnitropodnikové environmentální procesy a jejich kritické body. Je důležité v kontextu všech existujících norem a přístupů zmínit ještě některé iniciativy, které se na přípravě CSRD spolupodílely. Specificky pro finanční odvětví existují například platforma TaskForce on Climate related financial disclosure TCFD, jež má za cíl sjednotit přístup k výkaznictví klimatických rizik firem a jejich materialitu. Nebo také standard pro účtování a vykazování emisí skleníkových plynů vypracovaný společností Partnerství pro finanční účetnictví uhlíku PCAF, který byl publikován na konci roku 2020. Ten má bankám především pomoci k vyhodnocování úvěrů a souvisejících rizik financovaných projektů. Ruku v ruce s tím také EU soustředí pozornost na specificky zaměřené doporučení a právní návrhy pro finanční sektor v rámci své taxonomie. V důsledku tohoto politického i společenského tlaku si banky a pojišťovny již dlouhodobě mají možnost rozpracovat detailní strategii pro cíle udržitelnosti a implementovat je do svých podnikových procesů. Důležitá pro budoucí cíl neutrality celého EU, ale i jednotlivých států (a přirozeně samotných

korporací) je právě oblast udržitelného financování, kdy banky a pojišťovny musí u svých klientů být schopny vyhodnocovat úvěrová a pojistná rizika vyplývající z dopadů financovaných projektů na životní prostředí. Za tímto účelem spolupracují často s velkými poradenskými společnostmi, které se dlouhodobě tématu věnují jako například EY (Macálka, 2021), PWC (Brázda, 2022), KPMG (Křivánek, 2021). Vzniká i řada profesních spolků a asociací právě na základě nutnosti stanovit společný přístup k ESG finančních firem (Memorandum České bankovní asociace, Leaders for Sustainable Future, atd). Cílem je sjednotit metodiku a přístup k implementaci EU požadavků a zároveň ovlivnit podobu CSRD v české právní úpravě. Tato práce analyzuje období 2019–2021, ve kterém byla v platnosti NFRD, resp. Zákon 462/2016Sb paragraf 32f. Ty nijak nespecifikovaly, jak má vypadat zpráva

o udržitelnosti a nevyžadovaly žádné přesně taxativně vymezené položky výkazu. Nicméně existují doporučení EU, jak k výkazu přistupovat (EC, 2019).

Shrneme-li vše výše uvedené, finanční společnosti jsou žádány, aby více než kdy jindy zveřejňovaly svá vlastní environmentální rizika a svou strategii pro dosažení cílů uhlíkové neutrality. Deklarováním vlastních udržitelných procesů jasně potvrzují, že jsou připraveny implementovat i strategii udržitelného financování. Jen tak jsou schopné si stanovovat reálný cíl uhlíkové neutrality. Základním předpokladem v souladu s poznatky z literatury i praxe je, že firmy poskytnou věrohodné údaje o emisích CO₂ pouze tehdy, pokud jsou schopny je měřit pomocí existujícího standardu, a na základě naměřených hodnot stanovit strategii, jak emise snižovat. Jinými slovy, jak uvádí Kaplan, *"... když můžete měřit to, o čem mluvíte, a vyjádřit to v číslech, pak o tom již něco víte. Pokud to ale měřit nemůžete, pak se v tom ani nelze zlepšovat"* (Kaplan, 2009, s. 1253).

V následující kapitole je uveden přehled akademické literatury věnované výkaznictví uhlíkové stopy s pozorností věnovanou především finančním institucím, resp. České republice. Po kapitole Literatura následuje sekce Data a metodologie, ve které je představen způsob analýzy a vyhodnocení stavu environmentálního reportingu u českých bank a pojišťoven. Výsledná data o stavu výkaznictví CO_{2e} a o závazcích udržitelného financování sektoru financí v ČR, jsou uvedena v kapitole Zjištění. V kapitole Diskuse jsou předloženy další možné úhly pohledu a otevřené otázky. V Závěru práce lze nalézt shrnutí stavu ESG reportingu ve finančním sektoru ČR.

2 Literatura

Tento článek vychází z výzkumů v oblasti uhlíkového reportingu v kontextu celého klimatického procesu, které jsou od Kjótského protokolu ve středu zájmu akademické obce. Mnoho výzkumů z oblasti ESG vnímá problematiku jako multidisciplinární holistické téma, které samo o sobě eviduje mnoho pohledů a směrů (Gibassier, Michelon a Cartel, 2020). Existence různých pohledů ale přináší

další otázky: například, zda je porozumění udržitelnosti jako tématu společné (Asci a Lovel, 2011) a/nebo, zda je vůbec cesta k dosažení cíle správná (Gibassier, Michelin a Cartel, 2020; Martineau a LaFontaine, 2019). Uhlíkové výkaznictví ani v akademické rovině nemá jednotný přístup a je roztržité (Gulluscio aj., 2020). Tato zjištění jen potvrzují argument, že mnoho organizací s ESG pracuje po svém, že zatím neexistuje jednotný standard, a že doposud firmy pracovaly s nejednotnou metodikou výpočtu a vykazování strategie udržitelného vývoje. Jak uvádí Lokuwaduge „...tradiční finanční reporting je velmi regulovaný, povinný a musí poskytovat nezkrácená a srovnatelná data, oproti tomu pro ESG výkaznictví je teprve potřeba vytvořit globální jednotný rámec a tím také snížit riziko možného greenwashingu“ (Lokuwaduge a De Silva, 2022, s. 146).

Práce využívá existujících empirických prací a přístupů k analýze stavu ESG reportingu. Například Rosati a Faria (2019) se ve své práci zaměřili na identifikaci organizací, které se ve svých zprávách o udržitelnosti v roce 2016 orientovaly na cíle udržitelného rozvoje a na vymezení vlastností těchto organizací. Pouze 67 ze 408 zkoumaných organizací se ve svých zprávách o udržitelnosti věnovalo cílům udržitelného rozvoje. Téměř žádná z hypotéz autorů o korelaci mezi vlastnostmi organizací a ESG se nepotvrdila, a zprávy o udržitelnosti byly distribuovány nezávisle na všech proměnných autorů (vyjma pozitivní korelace na socio-kulturní orientaci země, umístění země vzhledem k citlivosti na klimatické změny a firemní výdaje na terciální vzdělávání). Autoři bohužel nezjišťovali závislost na velikosti firmy ani lokalitu mateřské společnosti firmy, která by mohla být využita v této práci, přesto však uvedené korelace jsou velmi inspirativní pro další výzkumy. Práce Ali, Frynas a Mahmood (2017) potvrzují ze svých empirických zjištění, že v rozvinutých ekonomikách jsou důležitým faktorem ovlivňující ESG reporting rozliční stakeholderi, regulátoři a neziskové organizace. Naproti tomu v rozvojových zemích je mnohem důležitější pro ESG reporting tlak investorů a mezinárodních organizací. Další podpůrnou prací pro korelaci mezi doložitelně „lepšími“ ESG výkaznictvím a velikostí, resp. tržní kapitalizací firmy, je práce Tamimi a Sebastianelli (2017), která potvrdila, že velké kapitálově silné společnosti mají vyšší úroveň udržitelného výkaznictví než střední a malé společnosti.

Tento článek se zaměřuje na finanční instituce, které jsou klíčové v dosažení cílů uhlíkové neutrality za podmínek skoncování s financováním vysoko emisních projektů. Jejich úkolem je zohlednit environmentální rizika ve svých portfoliích a v nabídkách svých produktů a služeb a zároveň se stát promotéry zeleného financování. Jak ukazuje mezinárodní analýza let 2015–2019, banky o udržitelném financování mnohem více mluví ve svých výročních a jiných nefinančních zprávách, ale obvykle tyto závazky nemají přímou vazbu na jejich úvěrové a investiční produkty, ani na kalkulaci s nimi spojených rizik (Elliott a Lofgren, 2022). V roce 2018 byla expozice českých bankovních úvěrů zatížených CO_{2e} vypočtena na 12,2 mld Euro, z velké části tvořená úvěry do energetiky a zemědělství

(Přecechtěl, 2021). Podoba úvěrových portfolií komerčních bank v ČR je poplatná skladbě průmyslového zaměření naší země, přesto podle poslední analýzy Greenpeace se od financování projektů v oblasti fosilních paliv většina velkých bank v ČR distancuje (Jeřábek, 2021). Přetrvává samozřejmě i v této oblasti nevyjasněnost, jakým způsobem financovaná rizika přesně počítat. Převládá obava, že banky se soustředí na výkaznictví svého „špinavého“ úvěrového portfolia emisně náročných podniků, ale již méně jsou schopné vidět dopad celého dodavatelsko-odběratelského řetězce u jiných, méně emisně náročných odvětví. A tam dodavatelsko-odběratelský řetězec může znamenat obrovské riziko. Jinými slovy, banky považované za „zelené“ odmítnou půjčovat průmyslovým odvětvím klasifikovaným jako „špinavé odvětví“, ale kvůli chybějícím metodikám výpočtu Scope 3 mohou nedostatečně zahrnout rizika svých úvěrů do „čistých průmyslů“, ve kterých ale figurují „špinaví dodavatelé či odběratelé“ (Ehlers, Packer a Greif, 2021). Není pochyb, že ještě bude docházet ke zpřesňování metodiky výpočtu pro GHG Protokol Scope 3 pro finanční instituce, mimo jiné i kvůli chybě dvojího započítávání (Teubler a Kuhlert, 2020; Shrimali, 2022).

Vzhledem k tomu, že těžištěm této práce je Česká republika, zaměřme se na práce věnované empirickému výzkumu v této oblasti. Empirická studie Dvořákové (2009) vystihuje situaci v oblasti ESG před 10 lety závěrem, že *“... informace o environmentálních a sociálních dopadech činnosti podniku jsou předkládány v nejrůznější formě a rozsahu, většinou nejsou obsahově srovnatelné a často chybí návaznost na informace o ekonomické dimenzi* (Dvořáková, 2009, s. 43). Další inspirací byl i výzkum o CSR reportingu velkých českých firem. Ze vzorku 50 společností pouze 7 publikovalo samostatnou zprávu a pouze 2 podle zásad GRI (Petera, Wagner a Boučková, 2014). Na tuto práci navázala analýza identifikující determinanty pro zveřejňování informací (Petera aj., 2019). Tato analýza potvrdila, že velké korporace a společensky významné sektory reportují témata životního prostředí více než malé firmy. Stejný závěr přinesla i empirická práce z oblasti velkých českých výrobních podniků z roku 2018 (Sedláček, 2020). Lze shrnout, že nadnárodní firmy dlouhodobě potvrzují odhodlání k ESG reportingu, a to z mnoha úhlů pohledu a důvodů (Kolk, 2006). V neposlední řadě i práce Horvátha prokázala, že reporting udržitelného rozvoje závisí na úrovni globalizace, jež je měřena zahraničními investicemi do ekonomiky (Horváth aj., 2017). Další novější specifické práce na skleníkové emise finančních společností v ČR nejsou autorce tohoto článku známy. Dílčí informace je možné získat s využitím databází o emisním zatížení a vývoji, jako jsou databáze SustainAnalytics (Sustainalytics, 2022), Banking on Climate Chaos (2021), Banks climated related disclosures (KPMG, 2022), EY analytický nástroj Financed GHG emissions (Macálka, 2021) ale především pak výzkum s klíčovými ukazateli pro ČR od Alliance for Corporate Transparency (Alliance, 2020). Tato organizace mapovala ESG reporting pro rok 2020 u 11 českých firem, z toho bylo 7 bank. Jak potvrzují její výsledky, uhlíkové

účetnictví ve finančním sektoru v České republice velice pomalu dohání západní Evropu, ale stále za standardy EU zaostává. Sice tento výzkum vyhodnotil reportování uhlíkové stopy pro všechny banky jako nedostatečnou, ale při bližším přezkoumání nefinančních reportů bank uvedených v této studii bylo možné závěry zmíněné analýzy u některých subjektů přehodnotit, jak ukazují výsledky v kapitole Zjištění.

3 Data a metodologie

Tento výzkum využívá ke sběru dat o uhlíkové stopě bank a pojišťoven věcnou obsahovou analýzu. Cílem obsahové analýzy bylo vyhledat ve veřejně publikovaných zprávách odpovědi na výzkumné otázky uvedené v Tabulce 1, a to i v kontextu nebo v případech použití prokazatelných synonym a zkratk. Výzkumným souborem byly webové prezentace a dokumenty finančních institucí v ČR. Analýza obsahu těchto firemních sdělení hledala odpovědi na výzkumné otázky, ale nezkoumala, proč firemní sdělení vzniklo a zda je pravdivé. Vzhledem k počtu zkoumaných firem nebyl využit žádný specifický softwarový nástroj pro sběr ani třídění informací.

Společnosti byly klasifikovány podle většinového vlastníka a velikosti firmy. Jako velké banky byly identifikovány banky, které mají ke konci roku 2021 bilanční sumu vyšší než 10% celkové bilanční sumy bankovního sektoru, tj. více než 960 mld. Kč, a jako střední banky s výši bilanční sumy vyšší než 2% sumy, tj. více než 198 mld. Kč (ČNB, 2021). U pojišťoven byly identifikovány jako velké ty s předepsaným pojistným vyšším než 10 mld. Kč (CAP, 2021). Všechny ostatní banky a pojišťovny byly označeny jako malé. Firmy byly také klasifikovány na firmy, jejichž majoritní vlastník sídlí v zahraničí (v textu označeny jako firmy s cizím kapitálem), a na firmy, jejichž vlastníci jsou podnikatelské subjekty či fyzické osoby se sídlem v ČR (v textu jsou označovány jako české firmy).

Cílem práce je poskytnout základní přehled o vývoji environmentálního reportingu ve finančním sektoru. Tento výzkum si stanovil hlavní hypotézy a podpůrné hypotézy:

H1: *Velké banky a pojišťovny deklarují svůj závazek k udržitelnosti spíše než malé firmy.*

H2: *Banky a pojišťovny s majoritním zahraničním vlastníkem deklarují svůj závazek k udržitelnosti spíše než české firmy.*

Výzkum rozšířil hypotézy tak, aby byl lépe splněn záměr celé práce, tj. zjistit stav ESG, ale také připravenost sektoru finančních služeb na zvládnutí implementace CSRD v základních parametrech, tzn. formou využívání Protokolu GHG a veřejného závazku udržitelného financování, a zároveň zda velikost či vlastnictví hraje v této připravenosti roli.

H1a: *Velké banky a pojišťovny využívají Protokol GHG častěji než malé firmy.*

H1b: *Velké banky a pojišťovny deklarují závazek k udržitelnému financování spíše než malé firmy.*

Tab. 1 Výzkumné otázky

Klasifikace	Možné hodnoty
Banka/Pojišťovna	NÁZEV
Majoritní zahraniční vlastník?	ANO – NE
Velká či střední banka/pojišťovna?	ANO – NE
Jakákoliv zmínka v textu ESG reportu, ve výroční zprávě či na webu o	
- udržitelném financování pro ČR?	ANO-NE
- neposkytování služby společnosti, jejichž činnost je založena na výrobě z uhlí v ČR?	ANO-NE
- poskytovat produkty a služby pro zelené podnikání v ČR?	ANO-NE
GHG protokol Scope 1 pro rok 2019, 2020, 2021	Tun CO _{2e}
GHG protokol Scope 2 pro rok 2019, 2020, 2021	Tun CO _{2e}
GHG protokol Scope 3 pro rok 2019, 2020, 2021	Tun CO _{2e}
Metodika	GRI – SDG – ISO – Neuvedeno
Cíl CO ₂ neutrality pro Scope 1-3	Rok – neuvedeno
ESG zodpovědnost na úrovni Board či B-1	Board - B-1 - Neuvedeno
Doplňující výzkumné otázky	
Využívají se OFFSETy pro docílení neutrality?	ANO – NE – Neuvedeno
Od kdy sledují uhlíkovou stopu pro ČR?	Rok
Zveřejňují samostatný ESG report?	ANO – NE
Využívají se KPI zaměřené na ESG cíle na úrovni Board?	ANO – NE
Je skupina signatářem UN environmental program?	ANO – NE
Je skupina členem PCAF?	ANO – NE
Česká firma je signatářem CBA memoranda o udržitelném financování?	ANO – NE
Majoritní vlastník publikuje konsolidovaný údaj o CO _{2e} emisích?	ANO – NE
Majoritní vlastník publikuje konsolidovaný údaj o udržitelném financování alespoň ve dvou otázkách?	ANO – NE

Zdroj: Vlastní zpracování.

H2a: *Banky a pojišťovny s majoritním zahraničním vlastníkem využívají Protokol GHG častěji než české firmy.*

H2b: *Banky a pojišťovny s majoritním zahraničním vlastníkem deklarují závazek k udržitelnému financování spíše než české firmy.*

Po analýze a kategorizaci kvantitativních dat pomocí deduktivního přístupu a validace hypotézy, následovala kvalitativní analýza formou případové studie na malém vzorku dat. Kvalitativní část výzkumu je věnována interpretaci, doplnění a upřesnění kvantitativních výsledků. Autorka se zaměřila na 4 velké firmy s majoritním zahraničním vlastníkem, jež mají ve sledovaném období 2019–2021 ucelené výkaznictví uhlíkové stopy. Během nestrukturovaných rozhovorů byl primárně kladen důraz na verifikaci evidovaných dat a vnímání ESG strategie dané firmy, ale především pak na jejich interpretaci. Důležitým tématem byla organizační stránka ESG uvnitř celé holdingové skupiny a zapojení firmy do profesních organizací zabývajících se udržitelným financováním. Interview byla také zaměřena na téma CO₂ neutrality a způsob, jakým firma této neutrality plánuje dosáhnout.

4 Zjištění

Zkoumaný vzorek tvořilo 22 českých bank a pojišťoven (viz Tabulka 2). Tento vzorek je dostatečný pro vyhodnocení současného stavu vykazování uhlíkových emisí v České republice ve finančním sektoru neboť představuje více než 80 % bankovního trhu z pohledu bilanční hodnoty (ČNB, 2021), resp. více než 82 % z pohledu objemu pojistných smluv (CAP, 2021). Jako velké banky byly identifikovány 3 banky a jako střední 4 banky. U pojišťoven byly klasifikovány 2 firmy jako velké. Jedna banka byla vyřazena z důvodu odebrání licence.

Tab. 2 Počet a struktura analyzovaných společností

	Počet společností
Celkem identifikovaných společností	22
Vyřazeno z důvodu odebrání licence	1
Finální počet analyzovaných společností	21
Společnosti podle velikosti	
- velké a střední společnosti	9
- malé společnosti	12
Společnosti podle vlastnictví	
- společnosti s cizím kapitálem	15
- české společnosti	6

Zdroj: Vlastní výpočty autorky.

Tabulka 3 představuje přehled o ESG reportingu jako výsledek kvantitativní analýzy.

Tab. 3 Souhrnný přehled ESG reportingu

	Počet společností
Udržitelné financování	
- zveřejnila svůj postoj k udržitelnému financování pro ČR?	16
- zavázala se neposkytovat služby společnosti, jejichž převažující činnost je založena na výrobě z uhlí?	7
- poskytuje produkty a služby pro „zelené“ podnikání v ČR?	12
GHG protokol zveřejněn pro lokální společnost	7
- Scope 1	6
- Scope 2	6
- Scope 3	5
Využitá metodologie	
- GRI/SDG	6
- ISO	3
- Jiné	1
- Neuvádí	15
Cíl CO ₂ neutrality pro Scope 1-3 (Scope 1-2)	4 (5)
Postavení ESG manažera Board -1	7

Zdroj: Vlastní výpočty autorky.

Z výzkumného vzorku 16 firem, z toho 9 velkých (100 % z velkých) a 7 malých (58 % z malých) explicitně veřejně proklamuje svůj závazek snižovat uhlíkové emise a udržitelně financovat. Pět společností, které se nijak nehlásí k SDG cílům, jsou všechny malé společnosti (42 % z malých společností). Hypotézu **H1**: *Velké banky a pojišťovny deklarují svůj závazek k udržitelnosti spíše než malé firmy* lze potvrdit.

Z pěti společností, které se veřejně k SDG cílům nehlásí jsou tři banky (FIO, J&T, Creditas), které jsou ve vlastnictví českých osob. Dále dvě pojišťovny (ČSOB pojišťovna, KB pojišťovna), které jsou plně vlastněné českými bankami. 16 společností, deklarujících závazek udržitelnosti, je majoritně vlastněný zahraničním kapitálem. Jedinou českou firmou hlásící se k závazkům SDG byla Equa bank, která ale v roce 2021 byla začleněna do skupiny RaiffeisenBank, a právě poprvé za rok 2021 se také k udržitelnosti na svých stránkách vyjádřila. Lze tedy i v tomto konkrétním případě potvrdit vliv zahraničního vlastníka. Druhou hypotézu

H2: *Banky a pojišťovny s majoritním zahraničním vlastníkem deklarují svůj závazek k udržitelnému financování lépe než české firmy* lze také potvrdit.

V následujících odstavcích testujeme stanovené podpůrné hypotézy na základě výsledků analýzy uvedené v Tabulce 4.

Tab. 4 GHG Protokol a udržitelné financování

Typ firmy	Emise GHG protokol		Závazek udržitelného financování	
	Neuvádí	Uvádí ve stanoveném rozsahu	Neuvádí	Uvádí ve stanoveném rozsahu
Malé	10	2	9	3
Velké	4	5		9
České	6		6	
Cizí	8	7	3	12

Zdroj: Vlastní výpočty autorky.

Podle zjištěných hodnot nelze potvrdit hypotézu **H1a**, že by velké firmy častěji využívali GHG protokol pro výkaznictví. Ze 14 firem, které GHG protokol na lokální úrovni nepublikují, je 10 malých, ale jsou mezi nimi také 4 velké firmy (Unicredit, Raiffeisen bank, Allianz, Generali), což je téměř polovina velkých firem našeho vzorku. Za tyto firmy publikuje GHG protokol v konsolidované podobě mateřská společnost, ale jejich pobočky klasifikované jako velké a střední na lokální úrovni ve formě GHG protokolů nepublikují. 5 velkých společností vykazuje podle GHG Protokolu (ČSOB, Komerční banka, Kooperativa, Moneta, a.s, pak v omezeném rozsahu jen Scope 1-2). Jedná se o velké společnosti, s majoritním zahraničním vlastníkem. Další 2 společnosti vykazující formou GHG protokolů jsou klasifikovány jako malé firmy, jedná se o dceřiné společnosti velkých nadnárodních bank či pojišťoven (Hello Bank, Podnikatelská pojišťovna). Všechny 6 ryze českých firem GHG protokol nevyužívá a ani 8 poboček zahraničních firem Protokol neuvádí. Nelze tedy potvrdit ani hypotézu **H2a**, že firmy s majoritním zahraničním kapitálem vykazují formou GHG protokolů častěji než české firmy.

Tento výzkum se zaměřil také na udržitelné financování bank a pojišťoven. Dvanáct firem ve svých ESG reportech potvrdilo svůj záměr udržitelného financování, a to alespoň ve dvou výzkumných otázkách, tzn. podporu zelených investic a zároveň i všeobecný závazek udržitelného financování. 5 z těchto firem se zavázalo i u třetí otázky tzn. že nepodporuje projekty v uhelném průmyslu. Z těchto 12 firem jsou všechny ve vlastnictví zahraničních společností a neexistuje malá česká banka či pojišťovna z výzkumného vzorku, která by se veřejně v nefinančních reportech či webových stránkách v takto definované proklamaci zavázala. 3 zahraniční firmy pouze s jedním závazkem pro své české aktivity v oblasti udržitelného financování

jsou pobočky ING, Uniqua a AirBank, ačkoliv o směrnici EU 2019/2088 o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb na svých stránkách informují. Naše výzkumné otázky však nijak neadresovaly. Zajímavý nález je u české pobočky polské mBank, která sice nemá propracované výkaznictví uhlíkové stopy, v oblasti udržitelného financování se ale zavazuje ve všech 3 otázkách. Všechny velké firmy a 4 malé firmy se k udržitelnému financování zavazují a 9 firem nezavazujících se jsou všechny malé. Lze tedy potvrdit obě hypotézy **H2b** i **H1b**.

Další tři výzkumné otázky byly v průběhu kvantitativní analýzy kódovány, ale hodnocení získaných hodnot nebylo jednoznačné a jejich význam byl více rozvinut až při následné kvalitativní analýze. Prvním problémem byl cíl uhlíkové neutrality dané společnosti. Pět firem ze vzorku stanovuje cíl své CO₂ neutrality za českou společnost. Velmi se lišilo chápání tohoto termínu v relaci k nutnému vykazování GHG protokolu Scope 3. Jedna společnost si stanovila neutralitu pouze pro Scope 1-2 a tím potvrdila, že ve svém financování projektů zatím emisní dopad klientů (či dodavatelů) nezpracovává (ČS). Jiné společnosti sice rozsah Scope 3 zpracovávají, ale očekávají, že proces výpočtu projde po schválení CSRD zpřesněním v interních metodikách. Scope 3 se zdá být u většiny firem stále ještě nejasný, a souvisí s tím i budoucí využití offsetů. Proto se offsetování stalo jedním z témat rozhovoru se 4 zástupci firem identifikovaných jako úspěšnější v ESG reportingu. Druhou složitou výzkumnou otázkou bylo postavení „ESG manažera/ředitele“ v organizační hierarchii společnosti, tj. zda existuje ve vedení člověk přímo zodpovědný výhradně za ESG nebo je zodpovědnost udržitelnosti jen přidána PR, HR nebo Marketingu. Postavení ESG (CSR) manažera bylo u 7 firem publikující nefinanční výroční zprávu vždy na úrovni nebo jednu úroveň pod nejvyšším managementem. U jedné firmy byla funkce spojena s funkcí Brand a komunikační manager (KB), v jednom případě se jednalo o Ředitele marketingu (ČPP), a v ostatních případech se jednalo o funkci věnující se pouze ESG. Jedna banka má také veřejně publikované bonusové hodnocení managementu včetně KPI zaměřené na ESG (Moneta). Nicméně zkoumání tohoto aspektu by vyžadovalo důkladnější znalost organizační struktury firem, a proto v rámci analýzy byl údaj o zodpovědnosti pouze evidován, ale s touto informací se již dále nepracuje. Poslední problematickou oblastí byly používané metodiky. Jak již bylo uvedeno v kapitole Úvod a Literatura, společnosti ve většině případů odkazují své zveřejňování na formáty GRI, resp. cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje SDG nebo případně normy ISO. Některé banky se ve svých ESG zprávách odkazují na kombinaci metodik, a to klasifikaci dat ještě více zkomplikovalo. Proto zůstalo pro tuto práci podstatné publikování GHG Protokolů Scope 13 jako takové.

Za účelem této analýzy byly provedeny rozhovory s vybranými zástupci třech bank a jedné pojišťovny. Rozhovory obohatily tento výzkum o větší množství procesních dat a přinesly detailní vhled do situace v ESG reportingu. Všichni tři zástupci bank

věřili, že jsou lídry ESG výkaznictví v rámci finančního sektoru v ČR a že úspěšně prosazují environmentální výkaznictví prostřednictvím různých sdružení, jako jsou např. Česká bankovní asociace, Sustainable Leaders Forum, Business leader's forum atd. Domnívají se, že právě tyto platformy poskytují velmi vhodný rámec pro sjednocení metodiky a celého ESG reportingu.

Roli v úspěšné implementaci agendy ESG viděli úplně všichni respondenti v administrativní podpoře a v navýšení rozpočtu od mateřské zahraniční společnosti. Jeden ředitel banky vyjádřil znepokojení nad administrativními náklady spojenými s ESG implementací: *„Náklady s ESG jsou obrovské, u nás o to větší, že jsme před ostatními bankami o krok napřed. Tyto náklady by banka neměla, kdyby existoval jasný právní a metodický rámec pro vykazování ze strany EU, resp. české vlády“*. Tím naznačil, jak složité a nejednotné může být firemní řešení pro ESG. Aspekt nákladů s ESG se zdá být relevantní i vůči nálezu této práce: 4 velké společností s nadnárodní matkou, 2 malé pojišťovny ve vlastnictví velkých českých bank a 1 malá banka v rukou propagátora ESG (firma ING) – v těchto všech případech byly ESG metriky na úrovni matky vyhodnoceny jako nadstandardní, ale česká pobočka měla ESG výkaznictví spíše podprůměrné. Zdá se tedy, že veškeré úsilí velkých firem je koncentrováno do konsolidovaných zpráv, definice ESG a implementace strategie, spíše než do dodržování lokálních reportingových povinností. Přesto všichni respondenti potvrdili, že ESG se stalo velmi důležitým tématem pro vrcholový management. Schůzky k tématu ESG se konají pravidelně, a to minimálně jednou měsíčně. Nikdo z dotazovaných neznal nebo nechtěl sdělit podrobnosti o auditu svých nefinančních zpráv, tato otázka však nebyla předmětem výzkumu.

V této fázi vykazování uhlíkové stopy pouze dvě banky využily CO₂ offsety, které pomáhají snižovat emise skleníkových plynů výměnou za „uložení“ CO₂ s pomocí externí organizace. Díky offsetům se 2 společnosti staly již uhlíkově neutrální. Obě banky mají s offsety zkušenost z předešlých let, nicméně tento způsob eliminování svých emisí projde v nejbližší době kritickému zhodnocení. Jiná banka pak vyhodnocuje možnosti, ale zatím nezvolila vhodnou variantu offsetu. V rámci této práce proběhlo i interview s jedním významným poskytovatelem offsetů na českém trhu, který potvrdil, že v této chvíli *“...banky nejprve musí udělat své domácí úkoly, tj. soustředit se na to, jak svou vlastní CO₂ stopu snížit. Až poté co vyčerpají všechny možnosti, se začnou obracet na firmy poskytující offset...V této chvíli se hodně zaměřují na úspory energie, dopravu zaměstnanců a své IT oddělení. Ale offsety se budou hlavně týkat Scope 3, kde je opravdu složité zajistit snížení emisí změnou vlastních procesů. Ale na to je ještě příliš brzo“*. Toto potvrdil i jeden zástupce banky, jenž se ke snižování emisí vyjádřil slovy... *„hodně nám „pomohla“ pandemie, zaměstnanci zůstávali na HomeOffice a nedojížděli autem do práce“*. Zajímavostí také je, že největší pojišťovna v ČR vykazuje své emise ve formátu GHG Protokolů, což je v porovnání se svou mateřskou společností VIG a dalšími dceřinými společnostmi nadstandardní.

5 Diskuse a omezení výzkumu

Tento výzkum byl zaměřen na hloubkovou analýzu zveřejněných emisí CO₂ formou kvantitativní i kvalitativní analýzy u 21 českých finančních společností. Finanční společnosti jsou považovány za klíčové instituce v propagaci ESG, které budou povinny nejen vykazovat svou vlastní uhlíkovou stopu, ale především v souvislosti s financováním poskytovat poradenství ostatním firmám v oblasti ESG, vypočítávat environmentální rizika a dokázat měřit emise u svých produktů a služeb. V této práci jsme netestovali úvěrové portfolio bank a jejich hodnocení rizik, a tedy práce nemůže poskytnout odpověď o emisní expozici bank a pojišťoven. Lze však očekávat, že vzhledem k podstatě české skladby průmyslových podniků lze jen těžko očekávat rychlou změnu a přizpůsobení se úvěrovému portfolio zcela bez CO_{2e} náročných projektů, a ještě složitější pak bude průběh těchto změn v kontextu odběratelsko-dodavatelských řetězců. Především to platí u komerčních bank poskytujících zdroje velkým podnikům. Velké banky jako Unicredit, BNP Paribas, ING, Societe Generale či Deutsche Bank demonstrují celosvětově odklon od uhlí na úrovni matky a deklarují strategii Net Zero Emissions. Tyto deklarace zjevně budou muset vůči svým pobočkám nejen v ČR, ale ve všech zemích zatížených fosilními palivy zajistit. Jak již bylo zmíněno, určitým úskalím při analýze finančního sektoru je fakt, že velké zahraniční banky reportují CO₂ emise za celou konsolidovanou společnost, ve všech případech na úrovni EU. Data pro takový konsolidovaný report musí získávat od jednotlivých lokálních dceřiných společností, které ale tuto informaci pro český trh nezveřejňují. Chybějící lokální údaje výrazně zhoršují obraz o stavu českého ESG výkaznictví (Alliance, 2020).

Velmi zajímavým tématem, kterému se tato práce ale detailněji nevěnuje, jsou interní náklady spojené s ESG ve firmách. K této problematice jako takové by bylo vhodné se věnovat v budoucích analýzách, neboť tato agenda během posledních let enormně navýšila provozní náklady společností a má dopad do finančního hospodaření firem. Náklady mohou být také důvodem, proč malé české banky nevnímají tlak na ESG jako dostačující právě kvůli obhájení nákladů vynaložených na tuto aktivitu. I přesto, že by jako finanční instituce zveřejňovat své cíle udržitelného rozvoje měly (alespoň v požadavcích poplatných NFRD, resp. České legislativě), vymahatelnost takové povinnosti je velmi problematická stejně jako ostatní firemní reportovací povinnosti.

Práce také neodpovídá na otázku, jaký je celkový stav ESG reportingu v celé české ekonomice jako takové a zda v porovnání s jinými ekonomickými sektory je finanční sektor v ESG na pokročilejší úrovni, nebo je při zveřejňování přímé či nepřímé uhlíkové stopy pečlivější. Pro obrázek celkového českého reportování o skleníkových plynech by byl potřeba větší vzorek z jiných odvětví a také data z veřejného sektoru, aby stav ESG mnohem více osvětlil skutečnou celkovou situaci za celou ČR.

6 Závěr

Tento článek dokumentuje stav environmentálního reportingu u českých bank a pojišťoven se zaměřením na publikování dat o jejich přímé a nepřímé uhlíkové stopě v rozsahu Scope 1-3 GHG Protokolu a o jejich závazcích k udržitelnému financování. Tento výzkum ukázal, že zhruba třetina finančních společností – a to především ty menší a české firmy – se o své uhlíkové stopě nezmiňuje ani na webu ani nepublikují žádný závazek udržitelného financování. Tyto firmy se ve svých CSR aktivitách zaměřují především na dary a sponzoring. Zhruba další třetina firem nepublikuje data pro svou českou pobočku, nicméně jejich mateřské společnosti ESG s uvedením uhlíkové stopy za celou konsolidovanou společnost reportují, a mnohé z těchto korporací se zavázaly k uhlíkové neutralitě. Lze očekávat, že tyto pobočky velkých a environmentálně uvědomělých finančních firem, své lokální ESG výkaznictví změni i v důsledku přicházejícího CSRD. Zbylá třetina analyzovaných firem během posledních třech let publikuje kvalitní informace o svých emisích CO₂ včetně cílů udržitelného financování. Jedná se o ty největší a zároveň nadnárodní společnosti působící ve finančních službách ČR. Práce nepotvrdila hypotézu, že zahraniční nebo velké firmy častěji publikují GHG Protokol, což je spíše dáno faktem, že dceřiné firmy velkých korporací ve vzorku reportují v tomto formátu zatím pouze v konsolidované formě na úrovni holdingu. V oblasti udržitelného financování nicméně práce prokázala, že velké a zahraniční banky a pojišťovny deklarují konkrétní cíle k financování environmentálně přívětivých projektů a odklon od financování uhelného průmyslu častěji než společnosti malé nebo ty v českých rukou.

Díky rozhovorům získala autorka tohoto článku konkrétnější odpovědi objasňující přístup těchto firem k ESG. Jednu z podmínek dobrého uhlíkového výkaznictví vidí tyto firmy v jasněji a konkrétněji definovaném celoevropském právním rámci, ze kterého lze vybudovat efektivní celofiremní strategii udržitelného rozvoje. V tomto duchu také vnímají dotazovaní zástupci firem důležitost spolupráce s ostatními bankami a pojišťovnami v rámci profesních sdružení a také očekávají finanční a administrativní podporu ze strany mateřských společností. Výsledky této práce doplnily chybějící znalosti o stavu udržitelného výkaznictví v českém finančním sektoru a zároveň potvrdily trend zlepšování ESG reportingu u velkých firem se zahraničním vlastníkem a setrvalý stav u malých lokálních firem, které se k udržitelnosti zavazují minimálně.

Literatura

ALI, W. FRYNAS, J. G., MAHMOOD, Z., 2017. Determinants of Corporate Social Responsibility (CSR) Disclosure in Developed and Developing Countries: A Literature Review. *Corporate social-responsibility and environmental management*. Sv. 24, č. 4, s. 273–294. doi: 10.1002/csr.1410.

ALLIANCE [Alliance for Corporate Transparency], 2020. *2020 Research Report* [online]. [vid. 10. 12. 2022]. Dostupné z: <http://www.allianceforcorporatetransparency.org/assets/Research_Report_EUKI_2020.pdf>.

ASCUI, F., LOVELL, H., 2011. As frames collide: making sense of carbon accounting. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. Sv. 24, č. 8, s. 978–999. doi: 10.1108/09513571111184724.

BANKING ON CLIMATE CHAOS. 2021. *Banking on Climate Chaos* [online]. [vid. 10. 12. 2022]. Dostupné z: <https://reclaimfinance.org/site/wp-content/uploads/2021/03/BOCC_2021_vF.pdf>.

BRÁZDA, J., 2022. *Czech ESG survey* [online]. [vid. 9. 12. 2022]. Dostupné z: <<https://www.pwc.com/cz/cs/sluzby/sustainability/czech-esg-survey>>.

CAP, 2022. *Statistika členů CAP* [online]. [vid. 9. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/images/statistickeudaje/vz2021_doplneni.pdf>.

ČNB, 2021. Základní ukazatele banky. *Databáze časový řad ARAD – Metodika* [online]. [vid. 8. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/docs/ARADY/MET_LIST/icd_bs_cs.pdf>.

CSRD, 2022. *Nové standardy ESRS se budou týkat 50 000 podniků v EU* [online]. [vid. 8. 9. 2022]. Dostupné z: <<https://csrd.cz/nove-standardy-esrs-se-budou-tykat-50-000-podniku-v-eu/>>.

DVOŘÁKOVÁ, D., 2009. Účetnictví a výkaznictví pro trvale udržitelný rozvoj. *Český finanční a účetní časopis*. Roč. 4, č. 4, s.35–45. doi: 10.18267/j.cfuc.46.

EC, 2019. *Corporate sustainability reporting. European Commission guidelines on non-financial reporting* [online]. [vid. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en>.

EHLERS, T., PACKER, F., GREIFF, K., 2021. The pricing of carbon risk in syndicated loans: which risks are priced and why? *Journal of Banking and Finance*. Sv. 136, s. 106180. doi: 10.1016/j.jbankfin.2021.106180.

ELLIOTT, J., LOFGREN, A., 2022. If money talks, what is the banking industry saying about climatechange? *Climate Policy*. Sv. 22, č. 6, s. 743–753. doi: 10.1080/14693062.2022.2036090.

EU, 2022. *Council gives final green light to corporate sustainability reporting directive* [online]. [vid. 10. 10. 2022]. Dostupné z: <<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/11/28/council-gives-final-green-light-to-corporate-sustainability-reporting-directive/>>.

GHGPROTOCOL, 2004. *Greenhouse Gas Protocol* [online]. [vid. 10. 9. 2022]. Dostupné z: <<https://ghgprotocol.org/>>

GIBASSIER, D., MICHELON, G., CARTEL, M., 2020. The future of carbon accounting research: “we have pissed mother nature off, big time“. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*. Sv. 11, č. 3, s. 477–485. doi: 10.1108/sampj-02-2020-0028.

GILLINGHAM, K., 2018. The Cost of Reducing Greenhouse Gas Emissions. *Journal of Economic Perspective*, Sv. 32, č. 4, s. 53–72. doi: 10.1257/jep.32.4.53.

GULLUSCIO, C., PUNTILLO, P., LUCIANI, V., HUSINGH, D., 2020. Climate Change Accounting and Reporting: A Systematic Literature Review. *Sustainability*, Sv. 12, č. 13, s. 5455. doi: 10.3390/su12135455.

HORVÁTH, P., PUTTER, J., DAGILIENE, L., DIMANTE, D., HALDMA, T., KOCHALSKI, C., KRÁL, B., LABAŠ, D., eds. 2017. Status Quo and Future Development of Sustainability. *Journal of East European Management Studies*. s. 221–243.

JEŘÁBEK, J., 2021. Srovnání českých bank: jak se staví k ochraně klimatu a financování uhlí? *Greenpeace* [online]. [vid. 10. 10. 2022]. Dostupné z: <<https://www.greenpeace.org/czech/clanek/14186/srovnani-ceskych-bank-jak-se-stavi-k-ochrane-klimatu-a-financovani-uhli/>>.

KAPLAN, R., 2009. Conceptual foundations of the balanced scorecard. *Handbooks of management accounting research*. Sv. 3, s. 1253–1269. doi: 10.1016/S1751-3243(07)03003-9.

KOLK, A., 2006. Sustainability, accountability and corporate governance: exploring multinationals' reporting practices. *Business Strategy and Environment*, Sv. 17, č. 1, s. 1–15. doi: 10.1002/bse.511.

KPMG, 2022. *Banks' climate-related disclosures (Phase 2)* [online]. [vid. 10. 12. 2022]. Dostupné z: <<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/06/banks-climate-related-disclosures-report-phase2.pdf>>.

KŘIVÁNEK, M., 2021. *ESG dorazilo do Česka v plné síle. ESG pohledem bank* [online]. [vid. 10. 12. 2022]. Dostupné z: <<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/cz/pdf/2021/KPMG-pruzkum-ESG-pohledem-bank.pdf>>.

LOKUWADUGE, CH. S., DE SILVA, K., 2022. ESG Risk Disclosure and the Risk of Green Washing. *Australasian Accounting Business and Finance Journal*. Sv. 16, č. 1, s. 147–159. doi: 10.14453/aabfj.v16i1.10.

MACÁLKA, V., 2021. *Měření uhlíkové stopy bank nebylo nikdy jednodušší* [online]. [vid. 10. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.ey.com/cs_cz/financial-services/banks-carbon-footprint>.

MARTINEAU, R., LAFONTAINE, J., P. 2019. When carbon accounting systems make us forget nature: from commodification to reification. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*. Sv. 11, č. 3, s. 487–504. doi: 10.1108/sampj-07-2018-0178.

OECD, 2022. Air and GHG emissions. *OECD* [online]. [vid. 10. 9. 2022]. Dostupné z: <<https://data.oecd.org/air/air-and-ghg-emissions.htm>>.

PETERA, P., WAGNER, J., 2015. Global Reporting Initiative (GRI) and its Reflection in Literature. *European Financial and Accounting Journal*. Roč. 10, č. 2, s. 13–32. doi: 10.18267/j.efaj.139.

PETERA, P., WAGNER, J., BOUČKOVÁ, M., 2014. An empirical investigation into CSR reporting by the largest companies with their seat in the Czech republic. In: *IDIMT 2014*. Linz: Trauner Verlag. S. 321–329.

PETERA, P., WAGNER, J., PAKŠIOVA, R., KŘEHNÁČOVÁ, A., 2019. Sustainability information in annual reports of companies domiciled in the Czech republic and Slovak Republic. *Engineering Economy*. Sv. 30, č. 4, s. 483–495. doi: 10.5755/j01.ee.30.4.22481.

PŘECECHTĚL, D., 2021. Banks' Carbon Footprint Engine. *EY* [online]. [vid. 10. 12. 2022]. Dostupné z: <https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/cs_cz/topics/financial-services/esg/ey-banks-carbon-footprint-engine-with-link.pdf>.

RePOWEREU, 2022. *Eur-Lex* [online]. [vid. 10. 9. 2022]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/info/publications/key-documents-repowereu_en>.

ROSATI, F., FARIA, L., 2019. Addressing the SDGs in sustainability reports: The relationship with institutional factors. *Journal of Cleaner Production*. Sv. 215, s. 1312–1326. doi: 10.1016/j.jclepro.2018.12.107.

SEDLÁČEK, J., 2020. Non-financial reporting of industrial companies – a Czech case study. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*. Sv. 68, č. 3, s. 625–636. doi: 10.11118/actaun202068030625.

SHINE, K. P., FUGLESTVEDT, J. S., HAILEMARIAM, K., STUBER, N., 2005. Alternatives to Global Warming Potential for Comparing Climate Impacts of

Emissions of Greenhouse Gases. *Climatic Change*. Sv. 68, č. 3, s. 281–302. doi: 10.1007/s10584-005-1146-9

SHRIMALI, G., 2022. Scope 3 Emissions: Measurement and Management. *The Journal of Impact and ESG Investing*. Sv. 3, č. 1, s. 31–54. doi: 10.3905/jesg.2022.1.051.

SUSTAINANALITICS. 2022. *Company ESG Risk Ratings and scores - Sustainalytics* [online]. [vid. 10. 12. 2022]. Dostupné z: <<https://www.sustainalytics.com/esg-ratings>>.

TAMIMI, N., SEBASTIANELLI, R., 2017. Transparency among S&P 500 companies: an analysis of ESG disclosure scores. *Management Decision*. Sv. 55, č. 8, s. 1660–1680. doi: 10.1108/md-01-2017-0018.

TEUBLER, J., KUHLETT, M., 2020. Financial carbon footprint: calculating banks' scope 3 emissions of assets and loans. In: *Ecee industrial summer study proceedings* [online]. S. 381–389. [vid. 8. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.ecee.org/library/conference_proceedings/ecee_Industrial_Summer_Study/2020/5-business-models-finance-and-investment/financial-carbon-footprint-calculating-banks-scope-3-emissions-of-assets-and-loans/>.

TWIDALE, S., 2022. *Factbox: How much coal does Europe get from Russia?* [online]. [vid. 1. 12. 2022]. Dostupné z: <<https://www.reuters.com/business/energy/how-much-coal-does-europe-get-russia-2022-04-05/>>.

Carbon reporting: evidence from the Czech financial sector

Ladislava Volková

Abstract:

This paper is a quantitative content analysis followed by qualitative analysis that aims to give evidence on carbon emissions disclosures of Czech banks and insurance companies in the period 2019–2021. It narrows literature review on Carbon accounting with focus on the Czech Republic. It further analyses carbon footprint reporting of the financial companies with focus on GHG emissions protocol and carbon financing. It tests hypothesis that large corporations and multinational firms have better ESG disclosure than small local Czech firms. It adds to the current knowledge how environmental reporting progressed in the past couple year. Additionally, it confirms previous findings that too many various standards for CO₂ measurements are used and therefore, difficulty in comparability of reported data remains.

Keywords: ESG; nonfinancial reporting; CO₂ footprint; Carbon Reporting; Climate risk disclosure.

JEL Classification: Q52, G20, M48.